

**FÖRETAGSPOLICY MED ÄGARDIREKTIV FÖR MARKS KOMMUNS
BOLAG****Syfte**

Syftet med företagspolicyn är dels att fastslå rollfördelningen mellan kommunen som ägare och dess bolag och dels att förtydliga det gemensamma regelverket för den kommunala verksamheten. Företagspolicyn gäller samtliga bolag men för delägda bolag krävs en av ägarna gemensam överenskommelse för hur tillämpningen av Marks kommuns företagspolicy kan ske.

Allmänt

Koncernen Marks kommun omfattar, förutom kommunen, följande bolag (kommunens ägarandel angiven inom parentes):

- Marks Bostads AB (100 %)
- Marks Fastighets AB (100 %)
- Marks Värme AB (100 %)
- Herman Johansson åkeri AB (100 %)
- Markhälsan AB (33 %)

Marks kommun och dess bolag är ingen koncern i aktiebolagsrättslig mening. För att en sådan koncernbildning ska komma till stånd, krävs att ägaren av bolagen är ett aktiebolag. Även om en formell koncernbildning (s.k. äkta koncern) inte skapats, används i denna policy och i andra sammanhang begreppet koncern som en samlad beteckning på kommunen och dess bolag.

Bolagens verksamhet ska bedrivas på affärsmässiga grunder, under iakttagande av det kommunala ändamålet med verksamheten. Bolaget skall drivas på ett sätt som vårdar insatt kapital och ger skäligen avkastning med hänsyn till de risker som verksamheten innebär. Av kommunfullmäktige fastställd bolagsordning samt Mål- och resursplan ska vara vägledande för varje bolags verksamhet.

Helhetssyn och samordning

Bolagen ska, liksom nämnderna, anlägga en helhetssyn i sin verksamhet och tillämpa ett koncerntänkande. Bolagets verksamhet ska samordnas med kommunens övriga bolags och förvaltningars verksamhet. Om detta skulle innebära att det uppstår en intressekonflikt för det enskilda bolaget tas frågan upp vid de regelbundna överläggningar som äger rum mellan kommunstyrelsens och bolagsstyrelsens presidier.

Ägarstyrning

Avsikten med de kommunala bolagen är att de på samma sätt som de kommunala nämnderna ska tillföra nytta till kommuninnevånarna. Bolagen begränsas av samma kommunalrättsliga principer som övrig kommunal verksamhet. Förutom genom lag och författning regleras varje bolag och dess förhållande till kommunen genom

- bolagsordning
- företagspolicy
- borgenspolicy
- övergripande direktiv, policy och riktlinjer som gäller generellt för kommunkoncernens verksamheter

- mål- och resursplan för verksamhetens inriktning och omfattning i kommunkoncernen
- att kommunfullmäktige tar ställning till frågor av principiell karaktär eller av särskild vikt innan beslut fattas i bolaget

Av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen utfärdade direktiv fastställs av bolagsstämman.

Verksamhetens inriktning och omfattning i bolagen

Kommunfullmäktige har fastställt visionen "Mark är känd som en attraktiv kommun - en bra kommun att bo och verka i - en kommun där livskvalitet sätts i fokus". De kommunala bolagens verksamhet är en viktig del i denna utveckling och ska bidra till kommunens strävan att nå visionen. Bolagsordningen lägger grunden för bolagets existens och i den anges bland annat vad bolaget ska ägna sig åt. Beskrivningarna i bolagsordningarna och de kompletterande direktiv som anges i företagspolicyn är att betrakta som övergripande och långsiktiga. I mål- och resursplanen anges förutom koncernens gemensamma mål även verksamhetens inriktning och omfattning för planeringsperioden.

Marks Bostad AB

Föremålet och ändamålet i bolagsordningen enligt nu gällande lydelse (kf 1999-04-06, § 39);

"Bolaget har till föremål för sin verksamhet att inom Marks kommun köpa mark och fastigheter och på dessa uppföra och/eller förvalta bostadshus och till dessa hörande kollektiva anordningar och lokaler samt att i särskilda fall sälja fastigheter. Bolaget får även till i första hand kommunens förvaltningar och övriga bolag sälja tjänster som har nära anknytning till fastighetsförvaltningen eller till de förvaltade fastigheterna.

Bolagets syfte är att genom en rationell fastighetsförvaltning svara för en god försörjning av bostäder med hyresrätt, med god service och kvalitet i god miljö och till en långsiktigt låg hyra. Hyrorna skall vara så beräknade, att utrymme kan erhållas såväl för tillfredsställande avskrivningar som för erforderliga reservationer för kommande underhåll. Även upplåtelseformer som kooperativ hyresrätt och bostadsrätt må tillämpas."

Marks Bostad AB ska förutom vad som anges i bolagsordningen aktivt verka för att;

- kontinuerligt vidareutveckla en dialog med hyresgästerna, hyresgästföreningen och presumtiva hyresgäster i syfte att skapa delaktighet avseende bolagets verksamhet och utveckling
- bygga och förvalta bostäder anpassade till särskilda behov och målgrupper såsom äldre och funktionshindrade
- göra det möjligt för äldre och funktionshindrade att bo kvar i sitt ordinära boende genom utökad tillgänglighet
- ta ett bostadssocialt ansvar för enskilda och grupper som har svårt att göra sig gällande på bostadsmarknaden
- regelbundet samråda med socialtjänsten
- vidta brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder i bostadsområdena
- bolagets verksamhet bygger på långsiktigt hållbar utveckling
- bidra till bostadsproduktion även i kommunens mindre orter

Ändrad Marks Fastighet ABenl kf
060530,
§ 113

I bolagsordningen för Marks Fastighet AB anges att:
"Bolaget har till föremål för sin verksamhet att inom Marks kommun köpa, uppföra och sälja fastigheter, förvalta och hyra ut lokaler för industri och service, tillhandahålla tjänster anknutna till denna verksamhet samt på uppdrag av Marks kommun utföra insatser i syfte att utveckla näringsliv och sysselsättning.

Ändamålet med bolagets verksamhet är att tillgodose lokalbehov för näringslivet och främja sektorns utveckling i syfte att öka sysselsättning och entreprenörskap som en förutsättning för ökad tillväxt."

Marks Fastighet AB har ett näringspolitiskt uppdrag och ska, förutom vad som anges i bolagsordningen,

- kontinuerligt vidareutveckla dialogen med kunder och presumtiva kunder i syfte att skapa delaktighet avseende bolagets verksamhet och utveckling
- framför allt koncentrera sig på att medverka till lösningar på näringslivets lokalbehov när "marknaden" inte kan klara det
- beräkna hyrorna så, att utrymme kan erhållas såväl för tillfredsställande avskrivningar som för erforderliga reservationer för kommande underhåll
- i första hand erbjuda befintliga hyresgäster att, på affärsmässiga grunder, förvärva den fastighet de hyr om de så önskar
- vid försäljning av fastighet till annan än befintlig hyresgäst ta hänsyn till köparens möjlighet att fullfölja bolagets åtaganden gentemot hyresgäst/-er
- inte inneha fastighet längre än nödvändigt
- utveckla ett effektivt samarbete med kommunens övriga aktörer inom det näringspolitiska området
- bygga sin verksamhet långsiktigt och hållbart

Med undantag av fastigheten Mark Rydal 1:10, som är en kulturfastighet, har bolaget rätt att sälja fastigheter utan kommunfullmäktiges medgivande.

Innan fastigheten Mark Hult 1:10 bjuds ut till försäljning krävs dock att kommunstyrelsen godkänt att allmänhetens tillträde till strandområdet vid Öresjön tryggats.

Mark Kraftvärme AB

Föremålet och ändamålet i bolagsordningen enlig nu gällande lydelse (kf 1999-04-06, § 41);

"Bolaget har till föremål för sin verksamhet att inom Marks kommun i egna eller förhyrda värmecentraler producera och försälja värme, ånga och el, tillhandahålla tjänster anknutna till denna verksamhet samt på uppdrag av Marks kommun utföra andra insatser på energiområdet. För bolaget gäller av kommunfullmäktige i Marks kommun antagna ägardirektiv för kommunens bolag.

Ändamålet med bolagets verksamhet är att tillgodose anslutna fastigheters behov av värme för uppvärmning och av varmvatten på ett miljömässigt, tekniskt och ekonomiskt bra sätt. Avgifterna skall vara så beräknade att utrymme erhålls såväl för tillfredsställande avskrivningar som för erforderliga reservationer för kommande underhåll."

Marks Värme AB ska förutom vad som anges i bolagsordningen aktivt verka för att;

- kontinuerligt vidareutveckla en dialog med kunder och presumtiva kunder i syfte att skapa delaktighet avseende bolagets verksamhet och utveckling
- tillgodose behov av värme, ånga och el både hos storförbrukare/företagskunder och hos småförbrukare/hushållskunder
- uppnå hög leveranssäkerhet
- bygga ut produktion och leverans av värme, ånga och el i syfte att nå energisnålare lösningar och för att energianvändningen i samhället i allt större utsträckning ska vara baserad på miljövänliga bränslen
- bolagets verksamhet bygger på långsiktigt hållbar utveckling och att bolaget på marknaden uppfattas med klar miljöprofil vad gäller produktion och teknikutveckling

Tillägg
enl Kf
090922,
§ 131

Bolagets engagemang i elproduktion ska ske i anläggningar som använder förnyelsebara energikällor enligt lag om elcertifikat och begränsas till att omfatta en volym av maximalt 35 GWh timmar per år, vilket beräknas motsvara kommunkoncernens sammanlagda elanvändning.

Herman Johansson Åkeri AB

Föremålet och ändamålet i bolagsordningen enligt nu gällande lydelse (Kf 1999-04-06, § 42);

"Bolaget har till föremål för sin verksamhet att bryta och försälja sand, grus- och stenprodukter samt att bedriva åkerirörelse med tyngre lastfordon och lastmaskiner.

Bolagets syfte är att enligt god teknisk praxis och med optimalt resursutnyttjande bidra till Marks kommuns försörjning av grusprodukter samt tillhandahålla kommunen tyngre lastfordon och lastmaskiner."

Markhälsan AB

Föremålet och ändamålet i bolagsordningen enligt nu gällande lydelse (bolagsstämman 1999-04-22);

"Bolaget har till föremål för sin verksamhet att sälja tjänster inom områdena arbetsmiljö, sjukvård och utbildning. Syftet är bland annat att genom främst förebyggande insatser medverka till en god arbetsmiljö."

Kommunfullmäktiges roll

Bolagen är ett organ för kommunens verksamhet och därmed underordnade kommunfullmäktige. Fullmäktige utövar sin styrande och ledande funktion främst genom bolagsordning, företagspolicy samt mål- och resursplan.

- fastställande och ändring av bolagsordning
- fastställande av aktiekapital
- fastställande av företagspolicy
- bildande av dotterbolag, köp respektive försäljning av bolag eller del av bolag
- kommunal borgen
- ta ställning till frågor av principiell karaktär eller av särskild vikt
- årlig hearing inför bolagsstämman

Tillägg
enl kf
080325,
§ 51

Fullmäktiges rätt att styra och leda bolagen vad avser bildande av dotterbolag, köp respektive försäljning av bolag eller del av bolag ska inte avse bolagsköp eller försäljning av bolag där den enda tillgången är en eller flera fastigheter och där syftet med affären är att köpa eller sälja fastigheten/fastigheterna. Om ett bolag förvärvas på detta sätt skall det utan oskäligt dröjsmål fusioneras in i det bolag som är köpare.

Kommunstyrelsens roll

Bolagens verksamhet står under uppsikt av kommunstyrelsen enligt kommunallagen. Kommunstyrelsen ska ges information om bolagens verksamheter i samma utsträckning som den ges information om nämndernas verksamhet.

Kommunstyrelsen har i övrigt följande uppgifter visavi bolagen:

- kommunens aktieinnehav i bolaget företräds på bolagsstämma av ett ombud vilket utses av kommunstyrelsen
- kommunstyrelsen har rätt att närvara vid bolagsstämman
- inför bolagsstämman har kommunstyrelsen rätt till överläggning med bolagsstyrelse angående de ärenden som ska behandlas på stämman
- lämnar förslag på revisor
- regelbundna överläggningar mellan kommunstyrelsens och bolagsstyrelsernas presidier

Revision

Kommunstyrelsen samordnar upphandling av auktoriserad revisor och lämnar bolagsstämman förslag på revisor.

Mot bakgrund av det kommunala syftet med bolagets verksamhet ska bolagets revisorer, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, pröva om verksamheten bedrivits med den inriktning och omfattning som kommunfullmäktige beslutat i mål- och resursplanen. Revisionsberättelsen ska innehålla uttalande om hur denna prövning utfallit.

Löner och arvoden

Arvoden och andra ersättningar till styrelsens ledamöter och ersättare ska ges enligt de bestämmelser som gäller för kommunens förtroendevalda.

Löner, arvoden och andra ersättningar till anställda i bolaget fastställs av styrelsen efter förhandlingar med berörda parter enligt de lönepolitiska riktlinjer som gäller för kommunens anställda.

Information och dialog

Bolagen och kommunen ska hålla varandra väl informerade om sina verksamheter. Ett forum för att ge mer utförlig information är de presidieöverläggningar mellan kommunstyrelsens och bolagsstyrelsernas presidier som sker regelbundet. Syftet med överläggningarna är, förutom att vara ett forum för information, att genom dialog skapa goda förutsättningar för verksamheternas utveckling samt att lösa eventuella intressekonflikter. Kommunstyrelsen ska ha en regelbunden dialog med bolagen i samma omfattning som med nämnderna.

Kommunfullmäktige ska informeras om bolagens verksamhet efter det att bolagets årsredovisning färdigställts. Därutöver kan kommunfullmäktiges ordförande kalla styrelseordföranden för respektive bolag till kommunfullmäktiges sammanträde för att närvara och besvara frågor om bolagets verksamhet.

Bolagen ska översända till kommunen

- protokoll från bolagsstämma
- protokoll från styrelsesammanträde
- årsredovisning
- revisionsberättelse

Ersättares inträde i styrelsen

För ersättares inträde i styrelsen skall ordningen för ersättares inträde i kommunens nämnder tillämpas. Kommunfullmäktige beslutar om detta inför varje ny mandatperiod. Ersättare har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsesammanträde även om han inte ersätter ledamot. Ersättare ska alltid underrättas om styrelsesammanträde.

Instruktion för verkställande direktör (vd)

Vd skall enligt 8 kap 25 § aktiebolagslagen sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Sådana riktlinjer och anvisningar skall utformas skriftligt i instruktion för verkställande direktören. Styrelsen skall tillse att instruktion omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter.

Ägarkapital och borgensåtagande

Kapitalet i ett aktiebolag består dels av ägarkapital (eget kapital) och dels av lånat kapital (främmande kapital). Bolaget betalar en ränta som ersättning för det lånade kapitalet. Ersättningen till ägaren för det insatta kapitalet är avkastning/vinst och eventuellt en utdelning från denna vinst. Utdelning från bolaget kan sättas i relation till den avkastning som kommunen skulle ha erhållit vid en alternativ placering av det insatta kapitalet.

De helägda bolagen har i stor utsträckning en kommunal borgen för det lånade kapitalet. Syftet med att kommunen går i borgen är att minska kommunkoncernens finansiella kostnader. Kommunen kan, med stöd av sin kreditvärdighet, normalt få bättre lånevillkor vid upphandling på kreditmarknaden än vad bolagen får om dessa agerar på egen hand. Enligt kommunens borgenspolicy kan en borgensavgift tas ut av ägaren för de lån som kommunen gått i borgen för. Denna avgift sätts i relation till den risk kommunen tar genom att garantera att fullgöra bolagets betalningsskyldighet och kommunens administrativa kostnader.

Kommunens bolag ska arbeta långsiktigt för att stärka sin ekonomi i syfte att minska kommunens risktagande som ägare. Ett sätt att mäta den långsiktiga ekonomiska styrkan är via soliditeten (företagets betalningsförmåga på lång sikt). Ökning av soliditeten sker bland annat genom att avkastningskrav sätts för att garantera en viss resultatnivå och att det positiva resultatet återinvesteras i verksamheten. En del av avkastningen/vinsten kan även delas ut till ägaren motsvarande förräntningen på insatt kapital.

Ägarens krav på respektive bolags avkastning, utdelning, soliditet och borgensavgifter beslutas av kommunfullmäktige i mål- och resursplanen.

Revidering

Företagspolicy bör revideras vart fjärde år.